

## YRITYSJÄRJESTELYJEN VEROTUS



# YRITYSJÄRJESTELYJEN VEROTUS

*Markku Järvenoja*

KAUPPAKAMARI 2022

© 2022 Helsingin Kamari Oy ja tekijä

ISBN 978-952-246-817-8

ISBN 978-952-246-818-5 (Ammattikirjasto)

ISBN 978-952-246-819-2 (ePub)

Kansi: Lumimarja Terttu Rönkkö

Taiton suunnittelu: Maria Mitrunen

Taitto: Mikko Puranen

Paino: Meedia Zone OÜ, Viro 2022

# SISÄLLYS

|                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------|----|
| LUKIJALLE                                                                   | 12 |
| LYHENTEET                                                                   | 13 |
| <br>                                                                        |    |
| 1 YRITYSJÄRJESTELYT YRITYSRAKENTEIDEN KEHITTÄMISESSÄ                        | 14 |
| 1.1 Yritysjärjestelyt vero-oikeuden järjestelmässä                          | 14 |
| 1.2 Yritysjärjestelyt vero-, yhtiö- ja kirjanpito-oikeudessa                | 16 |
| 1.3 Käsiteltävät yritysjärjestelyt                                          | 16 |
| 1.4 Käsitelytapa                                                            | 17 |
| <br>                                                                        |    |
| 2 YRITYSJÄRJESTELYDIREKTIIVI JA EUT:N OIKEUSKÄYTÄNTÖ                        | 20 |
| 2.1 Historia ja tavoitteet                                                  | 20 |
| 2.1.1 Sääntelyhistoria                                                      | 21 |
| 2.1.2 Verotuksellisten esteiden poistaminen                                 | 26 |
| 2.1.3 Jäsenvaltioiden verotuksellisten etujen turvaaminen                   | 27 |
| 2.2 Periaatteet                                                             | 27 |
| 2.2.1 Jatkuvuusperiaate                                                     | 28 |
| 2.2.2 Verotuksen lykkääminen                                                | 30 |
| 2.3 Direktiivin soveltamisala                                               | 32 |
| 2.3.1 Yhtiöt                                                                | 32 |
| 2.3.1.1 Vaadittava yhtiömuoto                                               | 33 |
| 2.3.1.2 Verotuksellinen kotipaikka                                          | 35 |
| 2.3.1.3 Yhteisöverovelvollisuus                                             | 35 |
| 2.3.1.4 Kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa olevat yhtiöt                | 38 |
| 2.3.2 Hybridit (transparentit) yritykset                                    | 40 |
| 2.3.3 Yritysjärjestelytoimet                                                | 41 |
| 2.3.3.1 Sulautuminen                                                        | 41 |
| 2.3.3.2 Kokonaisjakautuminen                                                | 42 |
| 2.3.3.3 Osittaisjakautuminen                                                | 43 |
| 2.3.3.4 Liiketoimintasiirto                                                 | 43 |
| 2.3.3.5 Osakevaihto                                                         | 43 |
| 2.3.3.6 Eurooppayhteisön kotipaikan siirto                                  | 44 |
| 2.3.3.7 Kiinteää toimipaikkaa koskeva sääntely                              | 45 |
| 2.4 Tappioiden siirtyminen                                                  | 46 |
| 2.5 Veron kiertämisen ehkäiseminen                                          | 46 |
| 2.6 Direktiivin voimaan saattaminen Suomessa                                | 46 |
| 2.7 Direktiivin asema EU-oikeudessa ja suhteessa EU:n primaarioikeuteen     | 49 |
| 2.8 EU-oikeuden ja kansallisen oikeuden välinen suhde                       | 49 |
| 2.9 Yritysjärjestelydirektiivin tulkintaperiaatteet                         | 50 |
| 2.10 Direktiivin suora sovellettavuus ja välitön vaikutus                   | 51 |
| 2.11 Direktiivin tulkintavaikutus                                           | 53 |
| 2.12 EU-tuomioistuimen ratkaisut yritysjärjestelydirektiivin soveltumisesta | 56 |
| 2.13 EU-tuomioistuimen ratkaisujen merkitys kansallisessa laintulkinnassa   | 80 |
| 2.14 Direktiivin ja verosopimusten suhde                                    | 83 |
| <br>                                                                        |    |
| 3 SÄÄNTELYN SOVELTAMISALASTA                                                | 84 |
| 3.1 Sääntelyn tarkoittamat järjestelyt                                      | 84 |
| 3.1.1 Kotimaiset yritysjärjestelyt                                          | 84 |
| 3.1.2 Rajat ylittävät järjestelyt                                           | 85 |
| 3.2 Sääntelyn soveltuminen eräisiin muihin yhteisöihin kuin osakeyhtiöön    | 86 |
| 3.2.1 Yhdistykset                                                           | 86 |

|             |                                                                 |            |
|-------------|-----------------------------------------------------------------|------------|
| 3.2.2       | Säätiöt                                                         | 89         |
| 3.2.3       | Sijoitusrahastot                                                | 95         |
| 3.2.4       | Kunnat                                                          | 100        |
| <b>3.3</b>  | <b>Osakevastikkeen laatu</b>                                    | <b>106</b> |
| <b>3.4</b>  | <b>Kirjanpitoarvojen jatkuvuus</b>                              | <b>113</b> |
| 3.4.1       | Käypiin arvoihin kirjaaminen sulautumisessa ja jakautumisessa   | 119        |
| 3.4.2       | Liiketoimintasiirto                                             | 123        |
| 3.4.3       | Osakevaihto                                                     | 125        |
| <b>3.5</b>  | <b>Tulolähdejaon muutosten vaikutukset yritysjärjestelyihin</b> | <b>125</b> |
| <b>3.6</b>  | <b>Tappiot</b>                                                  | <b>126</b> |
| <b>3.7</b>  | <b>Konserniavustuksen hyödyntäminen yritysjärjestelyissä</b>    | <b>136</b> |
| 3.7.1       | Konserniavustuksen edellytykset                                 | 136        |
| 3.7.2       | Konserniavustus kansainvälisissä tilanteissa                    | 146        |
| <b>3.8</b>  | <b>Verosuunnittelun sallittavuus yritysjärjestelyissä</b>       | <b>155</b> |
| <b>3.9</b>  | <b>Veron kiertäminen yritysjärjestelyissä</b>                   | <b>160</b> |
| 3.9.1       | Yritysjärjestelydirektiivin 15 artikla                          | 160        |
| 3.9.2       | Veronkiertämisartiklan implementointi Suomessa                  | 161        |
| 3.9.3       | Veronkiertämissäännöksen EU-oikeudellinen tulkinta              | 163        |
| 3.9.4       | EVL 52 h §:n soveltamisen yleiset edellytykset                  | 170        |
| 3.9.5       | VML 28 §:n soveltamisen mahdollisuus                            | 173        |
| 3.9.6       | Peitellyn osingon soveltamismahdollisuus yritysjärjestelyissä   | 175        |
| <b>3.10</b> | <b>Maastapoistumisvero yritysjärjestelyissä</b>                 | <b>175</b> |
| <br>        |                                                                 |            |
| <b>4</b>    | <b>YRITYSRAKENTEIDEN MUUTOSTILANTEITA</b>                       | <b>180</b> |
| <b>4.1</b>  | <b>Yritysrakenteiden muutostarpeita</b>                         | <b>180</b> |
| <b>4.2</b>  | <b>Yritysrakenteiden kehittämisestä</b>                         | <b>180</b> |
| <b>4.3</b>  | <b>Toimintarakenteen muuttamistilanteita</b>                    | <b>183</b> |
| 4.3.1       | Liiketoimintojen yhdistäminen                                   | 183        |
| 4.3.2       | Liiketoimintojen eriyttäminen                                   | 184        |
| 4.3.2.1     | Liiketoimintojen tehokkuuden parantaminen                       | 185        |
| 4.3.2.2     | Liiketoimintojen itsenäisyys perusteena eriyttämiselle          | 186        |
| 4.3.2.3     | Toiminnallisuus perusteena – erilaiset/erityyppiset toiminnot   | 186        |
| 4.3.2.4     | Yritysvarallisuuden hallinnointi                                | 187        |
| 4.3.2.5     | Liiketoimintaa tukevat järjestelyt                              | 187        |
| 4.3.2.6     | Omistajaintressissä tehtävät järjestelyt                        | 188        |
| 4.3.2.7     | Liiketoimintojen yhdistäminen kilpailijan kanssa                | 191        |
| 4.3.3       | Yrityskaupan toteuttaminen                                      | 191        |
| 4.3.3.1     | Yrityskauppa sulautumisena                                      | 192        |
| 4.3.3.2     | Yrityskauppa osakevaihtona                                      | 192        |
| 4.3.4       | Yrityskaupan jälkihoito                                         | 193        |
| 4.3.5       | Omistajaintressissä tehdyt yritysjärjestelyt                    | 198        |
| 4.3.6       | Monivaiheiset yritysjärjestelyt                                 | 198        |
| 4.3.7       | Kansainväliset yritysjärjestelyt                                | 198        |
| <b>4.4</b>  | <b>Konsernirakenteen kehittäminen</b>                           | <b>199</b> |
| <br>        |                                                                 |            |
| <b>5</b>    | <b>TOIMINTOJEN YHDISTÄMINEN SULAUTUMISELLA</b>                  | <b>200</b> |
| <b>5.1</b>  | <b>Sulautumistyyppien jaottelu</b>                              | <b>200</b> |
| <b>5.2</b>  | <b>Sulautumisen sisältö ja sulautumismuodot</b>                 | <b>200</b> |
| 5.2.1       | Sulautumisen sisältö                                            | 200        |
| 5.2.2       | Sulautumisvastikkeen antaminen                                  | 209        |
| 5.2.3       | Sulautumismuodot                                                | 214        |
| 5.2.3.1     | Tytäryhtiösulautuminen                                          | 215        |
| 5.2.3.2     | Sisaryhtiösulautuminen                                          | 220        |
| 5.2.3.3     | Tavallinen ja sekasulautuminen                                  | 225        |
| 5.2.3.4     | Vastavirtasulautuminen                                          | 234        |
| 5.2.3.5     | Kombinaatiosulautuminen                                         | 238        |

|             |                                                                                                                                  |            |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 5.2.3.6     | Kolmikantasulautuminen                                                                                                           | 240        |
| 5.2.3.7     | Sekamuotoinen sulautuminen                                                                                                       | 243        |
| 5.2.3.8     | Elinkeinotoimintaa harjoittamattoman muun yhteisön kuin<br>EVL 1.2 §:ssä tarkoitettujen osakeyhtiön tai osuuskunnan sulautuminen | 244        |
| 5.2.3.9     | Erityiset sulautumistyytit                                                                                                       | 245        |
| <b>5.3</b>  | <b>Veron kiertäminen sulautumisissa</b>                                                                                          | <b>246</b> |
| <b>5.4</b>  | <b>Sulautumistulos ja oma pääoma</b>                                                                                             | <b>250</b> |
| <b>5.5</b>  | <b>Varojen, velkojen ja varausten siirtyminen vastaanottavalle yhtiölle</b>                                                      | <b>255</b> |
| 5.5.1       | Varaukset                                                                                                                        | 256        |
| 5.5.2       | Vastaanottavan yhtiön poistojen vähentämisoikeus sulautumisen jälkeen                                                            | 258        |
| 5.5.3       | Sulautumisessa siirtyvän omaisuuden hankintamenosta tehtävien poistojen<br>teko-oikeus sulautumistilikaudella                    | 260        |
| 5.5.4       | Sulautumisesta aiheutuneiden kulujen vähennysoikeus: kertakulu vai<br>aktivoitava meno?                                          | 261        |
| <b>5.6</b>  | <b>Sulautuvan yhtiön verotus sulautumistilikaudella</b>                                                                          | <b>261</b> |
| <b>5.7</b>  | <b>Sulautuvan yhtiön osakkeenomistajan verotus</b>                                                                               | <b>262</b> |
| 5.7.1       | Sulautumisvastikkeena vastaanottavan yhtiön osakkeita                                                                            | 262        |
| 5.7.2       | Sulautumisvastikkeena myös rahaa                                                                                                 | 268        |
| 5.7.3       | Vastikkeena saadun osakkeen omistusaika ja hankintameno                                                                          | 275        |
| <b>5.8</b>  | <b>Varainsiirtoverotus</b>                                                                                                       | <b>277</b> |
| <b>5.9</b>  | <b>Liiketoiminnan vuokraus sulautumisprosessin ajaksi</b>                                                                        | <b>280</b> |
| <b>5.10</b> | <b>Verollinen sulautuminen</b>                                                                                                   | <b>281</b> |
| <b>5.11</b> | <b>Rajat ylittävä sulautuminen</b>                                                                                               | <b>282</b> |
| 5.11.1      | Yhtiöoikeudellinen sääntely                                                                                                      | 282        |
| 5.11.2      | Vero-oikeudellinen sääntely                                                                                                      | 284        |
| 5.11.3      | Kiinteän toimipaikan jäämisen vaatimus                                                                                           | 285        |
| 5.11.4      | Suomalaisen yhtiön kiinteä toimipaikka                                                                                           | 296        |
| 5.11.5      | Sulautumisen osapuolella kiinteä toimipaikka Suomessa                                                                            | 297        |
| 5.11.6      | Ulkomaisten yhtiöiden sulautuminen                                                                                               | 298        |
| 5.11.7      | Varojen ja velkojen siirtymisen jatkuvuusperiaate                                                                                | 302        |
| 5.11.8      | Osakkeenomistajan verotus                                                                                                        | 309        |
| <b>5.12</b> | <b>Tappioiden siirtyminen vastaanottavalle yhtiölle</b>                                                                          | <b>312</b> |
| 5.12.1      | Tappioiden siirtyminen sulautumisessa                                                                                            | 312        |
| 5.12.2      | Verollinen sulautuminen ja tappioiden siirtyminen                                                                                | 313        |
| 5.12.3      | Tappioiden siirtymisen liiketoiminnalliset edellytykset                                                                          | 315        |
| 5.12.4      | Tappioiden siirtyminen ja eri sulautumistyytit                                                                                   | 320        |
| 5.12.4.1    | Tytäryhtiösulautuminen                                                                                                           | 320        |
| 5.12.4.2    | Sekasulautuminen                                                                                                                 | 321        |
| 5.12.4.3    | Tavallinen sulautuminen                                                                                                          | 321        |
| 5.12.4.4    | Sisaryhtiösulautuminen                                                                                                           | 322        |
| 5.12.4.5    | Kombinaatiosulautuminen                                                                                                          | 322        |
| 5.12.4.6    | Vastavirtasulautuminen                                                                                                           | 325        |
| 5.12.5      | Monivaiheiset ja konsernin sisäiset yritysjärjestelyt                                                                            | 326        |
| 5.12.6      | Omistajanvaihdostilanteet sulautumisissa ja käyttölupa                                                                           | 334        |
| 5.12.7      | Kiinteän toimipaikan siirtyminen sulautumisessa                                                                                  | 337        |
| 5.12.7.1    | Ulkomaisten yhteisön kiinteän toimipaikan tappiot                                                                                | 337        |
| 5.12.7.2    | Suomalaisen yhtiön kiinteä toimipaikka                                                                                           | 340        |
| 5.12.8      | Tulolähteiden tappiot tulolähdeuudistuksen jälkeen                                                                               | 341        |
| 5.12.9      | Tappioiden siirtyminen rajat ylittävissä sulautumisissa                                                                          | 344        |
| 5.12.9.1    | Lopulliset tappiot rajat ylittävissä sulautumisissa                                                                              | 346        |
| <b>5.13</b> | <b>Konserniavustus</b>                                                                                                           | <b>349</b> |
| <b>5.14</b> | <b>Oma pääoma, matemaattinen arvo ja varojenjakso sulautumisen jälkeen</b>                                                       | <b>352</b> |
| 5.14.1      | Matemaattinen arvo                                                                                                               | 353        |
| 5.14.2      | Osingonjako                                                                                                                      | 355        |
| 5.14.3      | Pääomansijoituksen palautus                                                                                                      | 356        |
| 5.14.3.1    | Tytäryhtiö- ja vastavirtasulautuminen                                                                                            | 361        |
| 5.14.3.2    | Tavallinen sulautuminen sekä sisar- ja kombinaatiosulautuminen                                                                   | 362        |

|             |                                                                                                  |            |
|-------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>6</b>    | <b>OSAKEVAIHTO</b>                                                                               | <b>364</b> |
| <b>6.1</b>  | <b>Säännöksen soveltamisedellytykset</b>                                                         | <b>364</b> |
| 6.1.1       | Ääntenenemmistön hankkiminen                                                                     | 366        |
| 6.1.2       | Lisämääräysvallan hankkiminen                                                                    | 370        |
| 6.1.3       | Ajallinen ja asiallinen liittyä osakevaihtoon                                                    | 371        |
| 6.1.4       | Osakevastike                                                                                     | 376        |
| 6.1.5       | Rahavastike ja sen vaikutus osakevaihdon veroneutraaliuteen                                      | 378        |
| 6.1.6       | Veron kiertäminen osakevaihdossa                                                                 | 386        |
| 6.1.7       | Erityistilanteet                                                                                 | 392        |
| <b>6.2</b>  | <b>Rajat ylittävä osakevaihto: Hankkivan ja kohdeyhtiön asuinvaltiovaatimus</b>                  | <b>398</b> |
| <b>6.3</b>  | <b>Hankkivan yhtiön verotus</b>                                                                  | <b>404</b> |
| 6.3.1       | Osakevaihdosta aiheutuneiden asiantuntijakulujen vähennysoikeus: kertakulu vai aktivoitava meno? | 404        |
| 6.3.2       | Osakkeiden hankintameno kirjanpidossa                                                            | 406        |
| 6.3.3       | Osakkeiden hankintameno verotuksessa                                                             | 408        |
| <b>6.4</b>  | <b>Myyjien verotus</b>                                                                           | <b>410</b> |
| 6.4.1       | Luovutusvoittoverotuksen lykkääntyminen                                                          | 410        |
| 6.4.2       | Lisäkauppahinta ja kauppahinnan alentaminen                                                      | 410        |
| 6.4.3       | Sidottuisuusehto                                                                                 | 412        |
| 6.4.4       | Käteisvastikkeen luovutusvoittoverotus                                                           | 413        |
| 6.4.4.1     | Lunastusvastike                                                                                  | 414        |
| 6.4.5       | Arvo-osuudet                                                                                     | 414        |
| 6.4.6       | Omistusaika                                                                                      | 415        |
| 6.4.7       | Hankintameno                                                                                     | 415        |
| 6.4.8       | Vastuun siirtyminen                                                                              | 416        |
| 6.4.9       | Vastikkeena saatujen osakkeiden hankintameno                                                     | 416        |
| 6.4.10      | Vastikkeena saatujen osakkeiden omistusaika                                                      | 417        |
| <b>6.5</b>  | <b>Osakevaihdon jäähyväisvero</b>                                                                | <b>418</b> |
| <b>6.6</b>  | <b>TVL:n mukaan verotettava yhtiö hankkivana yhtiönä tai kohdeyhtiönä</b>                        | <b>425</b> |
| <b>6.7</b>  | <b>Varainsiirtoverotus</b>                                                                       | <b>428</b> |
| <b>6.8</b>  | <b>Konserniavustus</b>                                                                           | <b>431</b> |
| <b>6.9</b>  | <b>Tappiot</b>                                                                                   | <b>433</b> |
| <b>6.10</b> | <b>Oma pääoma, nettovarallisuus, pääomansijoitus ja -palautus, varojen jako</b>                  | <b>435</b> |
| 6.10.1      | Kohdeyhtiö                                                                                       | 435        |
| 6.10.1.1    | Osingonjako                                                                                      | 435        |
| 6.10.2      | Hankkiva yhtiö                                                                                   | 438        |
| 6.10.2.1    | Nettovarallisuus                                                                                 | 438        |
| 6.10.2.2    | Osingonjako                                                                                      | 440        |
| 6.10.2.3    | Pääomanpalautus                                                                                  | 441        |
| <b>7</b>    | <b>LIIKETOIMINTOJEN ERIYTTÄMINEN YRITYKSIÄ JAKAMALLA – KOKONAISJAKAUTUMINEN</b>                  | <b>446</b> |
| <b>7.1</b>  | <b>Yrityksen jakaminen</b>                                                                       | <b>446</b> |
| <b>7.2</b>  | <b>Kokonaisjakautuminen</b>                                                                      | <b>446</b> |
| 7.2.1       | OYL                                                                                              | 446        |
| 7.2.2       | EVL                                                                                              | 449        |
| 7.2.3       | TVL ja MVL                                                                                       | 449        |
| 7.2.4       | EVL:n ja OYL:n säännösten yhtäläisyydet ja erot                                                  | 450        |
| 7.2.4.1     | Osakeomistusta koskevat vaatimukset                                                              | 451        |
| 7.2.4.2     | Jakautumisvastikkeen laatua koskevat vaatimukset                                                 | 451        |
| 7.2.4.3     | Tytäryhtiö- tai kolmikantajakautuminen                                                           | 451        |
| <b>7.3</b>  | <b>Jakautumisvastikkeen antaminen suhteellisuusperiaatteen mukaisesti</b>                        | <b>452</b> |
| <b>7.4</b>  | <b>Osakeyhtiön jakautuminen</b>                                                                  | <b>455</b> |
| 7.4.1       | EVL:n mukaan verotettavan yhtiön jakautuminen                                                    | 455        |
| 7.4.2       | TVL:n mukaan verotettavan yhtiön jakautuminen                                                    | 461        |

|             |                                                                                                                                   |            |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>7.5</b>  | <b>Veron kiertäminen kokonaisjakautumisissa</b>                                                                                   | <b>464</b> |
| <b>7.6</b>  | <b>Varojen ja velkojen siirtyminen vastaanottavalle yhtiölle</b>                                                                  | <b>479</b> |
| 7.6.1       | Jatkuvuusperiaate                                                                                                                 | 479        |
| 7.6.2       | Varojen ja velkojen sekä varausten ja vähennyskelvottomien nettokorkomenojen jakamisperiaatteet                                   | 481        |
| 7.6.3       | Osakkeiden merkintähinnan kattaminen siirtyvillä nettovaroilla                                                                    | 484        |
| 7.6.4       | Poistojen teko-oikeus jakautumistilikaudella                                                                                      | 485        |
| <b>7.7</b>  | <b>Jakautuvan yhtiön verotus jakautumistilikaudella</b>                                                                           | <b>486</b> |
| <b>7.8</b>  | <b>Jakautuvan yhtiön osakkaan verotus</b>                                                                                         | <b>486</b> |
| 7.8.1       | Vastaanottavan yhtiön osakkeet jakautumisvastikkeena                                                                              | 486        |
| 7.8.2       | Rahavarat jakautumisvastikkeena                                                                                                   | 486        |
| 7.8.3       | Luovutusvoittoverotuksen lykkääntyminen                                                                                           | 489        |
| 7.8.4       | Osakkeen hankintamenon määräytyminen                                                                                              | 491        |
| <b>7.9</b>  | <b>Oma pääoma, SVOP-rahasto, pääomanpalautukset, varojenjakso, osinko, matemaattinen arvo</b>                                     | <b>494</b> |
| 7.9.1       | Oma pääoma                                                                                                                        | 494        |
| 7.9.2       | Osingonjakso, matemaattinen arvo ja nettovarallisuus                                                                              | 494        |
| 7.9.2.1     | Jakautuvan yhtiön jakama osinko                                                                                                   | 495        |
| 7.9.2.2     | Vastaanottavan yhtiön jakama osinko                                                                                               | 497        |
| 7.9.3       | SVOP-rahasto ja pääomanpalautukset                                                                                                | 498        |
| <b>7.10</b> | <b>Tappioiden siirtyminen vastaanottaville yhtiöille</b>                                                                          | <b>503</b> |
| 7.10.1      | Kiinteä toimipaikka                                                                                                               | 510        |
| 7.10.2      | Suomalaisen yhtiön kiinteä toimipaikka                                                                                            | 511        |
| <b>7.11</b> | <b>Konserniavustus</b>                                                                                                            | <b>512</b> |
| <b>7.12</b> | <b>Varainsiirtoverotus</b>                                                                                                        | <b>514</b> |
| <b>7.13</b> | <b>Rajat ylittävä jakautuminen</b>                                                                                                | <b>519</b> |
| 7.13.1      | Yhtiöoikeudellinen sääntely                                                                                                       | 519        |
| 7.13.2      | Kiinteän toimipaikan vaatimus                                                                                                     | 520        |
| 7.13.3      | Suomalaisen yhtiön kiinteä toimipaikka                                                                                            | 524        |
| 7.13.4      | Jakautumisen osapuolella kiinteä toimipaikka Suomessa                                                                             | 525        |
| 7.13.5      | Ulkomaisten yhtiöiden jakautuminen                                                                                                | 526        |
| 7.13.6      | Varojen ja velkojen siirtymisen jatkuvuusperiaate                                                                                 | 527        |
| 7.13.7      | Osakkeenomistajan verotus                                                                                                         | 534        |
| <b>7.14</b> | <b>Verollinen kokonaisjakautuminen</b>                                                                                            | <b>535</b> |
| <b>8</b>    | <b>TOIMINNAN ERIYTTÄMINEN – OSITTAISJAKAUTUMINEN JA LIIKETOIMINTASIIRTO</b>                                                       | <b>536</b> |
| <b>8.1</b>  | <b>Yrityksen osan eriyttäminen</b>                                                                                                | <b>536</b> |
| <b>8.2</b>  | <b>Osittaisjakautuminen</b>                                                                                                       | <b>536</b> |
| 8.2.1       | Osittaisjakautumisen sisältö                                                                                                      | 536        |
| <b>8.3</b>  | <b>Liiketoimintasiirto</b>                                                                                                        | <b>539</b> |
| 8.3.1       | EVL                                                                                                                               | 539        |
| 8.3.2       | TVL ja MVL                                                                                                                        | 539        |
| 8.3.3       | OYL                                                                                                                               | 541        |
| 8.3.4       | Koko liiketoiminnan luovutus liiketoimintasiirrossa                                                                               | 541        |
| <b>8.4</b>  | <b>Liiketoimintakokonaisuus</b>                                                                                                   | <b>543</b> |
| 8.4.1       | Hallinnollisesti itsenäinen toiminta eli omavaraiseen toimintaan kykenevä yksikkö – siirtävän vai vastaanottavan yhtiön näkökulma | 546        |
| 8.4.2       | EUT:n ratkaisu C-43/00, Andersen og Jensen ApS                                                                                    | 549        |
| 8.4.3       | Toiminnallisen kokonaisuuden vaatimus                                                                                             | 555        |
| 8.4.3.1     | Liiketoimintakokonaisuuden perustuminen toiminnan luonteeseen                                                                     | 562        |
| 8.4.3.2     | Toimialan osa liiketoimintakokonaisuutena                                                                                         | 567        |
| 8.4.3.3     | Välillisesti harjoitettu toiminta liiketoimintakokonaisuutena                                                                     | 569        |
| 8.4.3.4     | Kiinteistövarallisuus liiketoimintakokonaisuutena                                                                                 | 574        |
| 8.4.3.5     | Muu kuin elinkeinotulolähteen mukainen toiminta toiminnallisena kokonaisuutena                                                    | 582        |
| 8.4.3.6     | Kiinteä toimipaikka                                                                                                               | 583        |

|             |                                                                                                                           |            |
|-------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 8.4.4       | Veron kiertäminen osittaisjakautumisessa ja liiketoimintasiirrossa                                                        | 586        |
| <b>8.5</b>  | <b>Siirrettävät varat, velat ja varaukset</b>                                                                             | <b>589</b> |
| 8.5.1       | Käyttöpääoma ja muu rahoitusomaisuus                                                                                      | 591        |
| 8.5.2       | Pysyvät vastaavat ja vaihto-omaisuus                                                                                      | 594        |
| 8.5.2.1     | Immateriaaliomaisuus                                                                                                      | 595        |
| 8.5.2.2     | Liikearvo                                                                                                                 | 596        |
| 8.5.3       | Varaukset                                                                                                                 | 597        |
| 8.5.4       | Pitkäaikaiset velat                                                                                                       | 598        |
| 8.5.5       | Lyhytaikaiset velat                                                                                                       | 600        |
| 8.5.5.1     | Verovelat ja -saamiset                                                                                                    | 600        |
| <b>8.6</b>  | <b>Verotusaseman siirto, jatkuvuusperiaate</b>                                                                            | <b>602</b> |
| 8.6.1       | Hyllypoistot                                                                                                              | 603        |
| 8.6.2       | Muut aktivoidut menot                                                                                                     | 604        |
| 8.6.3       | Oikaisuerät                                                                                                               | 604        |
| 8.6.4       | Poistot                                                                                                                   | 604        |
| <b>8.7</b>  | <b>Siirtävän yhtiön verotus</b>                                                                                           | <b>605</b> |
| <b>8.8</b>  | <b>Vastike</b>                                                                                                            | <b>606</b> |
| 8.8.1       | Osakevastike                                                                                                              | 606        |
| 8.8.2       | Vastikkeettomuus jakautumisessa                                                                                           | 609        |
| 8.8.3       | Rahavastike                                                                                                               | 613        |
| 8.8.3.1     | Osittaisjakautuminen                                                                                                      | 613        |
| 8.8.3.2     | Liiketoimintasiirto                                                                                                       | 616        |
| <b>8.9</b>  | <b>Nettopääomavaatimus</b>                                                                                                | <b>618</b> |
| 8.9.1       | Osittaisjakautuminen                                                                                                      | 618        |
| 8.9.2       | Liiketoimintasiirto                                                                                                       | 619        |
| 8.9.3       | Pääoman kattaminen pääomallainalla                                                                                        | 625        |
| <b>8.10</b> | <b>Osakkeenomistajan verotus</b>                                                                                          | <b>626</b> |
| 8.10.1      | Osittaisjakautuminen                                                                                                      | 626        |
| 8.10.2      | Liiketoimintasiirto                                                                                                       | 630        |
| <b>8.11</b> | <b>Tappiot</b>                                                                                                            | <b>631</b> |
| 8.11.1      | Kiinteä toimipaikka                                                                                                       | 636        |
| 8.11.2      | Suomalaisen yhtiön kiinteä toimipaikka                                                                                    | 638        |
| 8.11.3      | Liiketoimintasiirto                                                                                                       | 639        |
| <b>8.12</b> | <b>Konserniavustus</b>                                                                                                    | <b>639</b> |
| 8.12.1      | Osittaisjakautuminen                                                                                                      | 639        |
| 8.12.2      | Liiketoimintasiirto                                                                                                       | 643        |
| <b>8.13</b> | <b>Varainsiirtoverotus</b>                                                                                                | <b>645</b> |
| 8.13.1      | Jakautuminen                                                                                                              | 645        |
| 8.13.2      | Liiketoimintasiirto                                                                                                       | 647        |
| <b>8.14</b> | <b>Verollinen yritysjärjestely</b>                                                                                        | <b>650</b> |
| 8.14.1      | Verollinen osittaisjakautuminen                                                                                           | 650        |
| 8.14.2      | Verollinen liiketoimintasiirto                                                                                            | 655        |
| <b>8.15</b> | <b>Oma pääoma, SVOP-rahasto, pääomanpalautukset, varojen jako, osinko, matemaattinen arvo</b>                             | <b>657</b> |
| 8.15.1      | Oma pääoma                                                                                                                | 657        |
| 8.15.2      | Jakautuvan yhtiön ja liiketoimintasiirrossa siirtävän yhtiön osingonjako, nettovarallisuus ja osakkeen matemaattinen arvo | 658        |
| 8.15.3      | Vastaanottavan yhtiön osingonjako, nettovarallisuus ja osakkeen matemaattinen arvo                                        | 659        |
| 8.15.4      | SVOP-rahasto ja pääomanpalautukset                                                                                        | 660        |
| <b>8.16</b> | <b>Rajat ylittävä jakautuminen ja liiketoimintasiirto</b>                                                                 | <b>667</b> |
| 8.16.1      | Yhtiöoikeudellinen sääntely                                                                                               | 667        |
| 8.16.2      | Kiinteän toimipaikan vaatimus                                                                                             | 668        |
| 8.16.3      | Suomalaisen yhtiön kiinteä toimipaikka                                                                                    | 671        |
| 8.16.4      | Jakautumisen osapuolella kiinteä toimipaikka Suomessa                                                                     | 672        |

|             |                                                                   |            |
|-------------|-------------------------------------------------------------------|------------|
| 8.16.5      | Ulkomaisten yhtiöiden jakautuminen                                | 672        |
| 8.16.6      | Varojen ja velkojen siirtymisen jatkuvuusperiaate                 | 673        |
| 8.16.7      | Osakkeenomistajan verotus osittaisjakautumisessa                  | 680        |
| <b>9</b>    | <b>PURKAMINEN</b>                                                 | <b>682</b> |
| <b>9.1</b>  | <b>Purkamistilanteet</b>                                          | <b>682</b> |
| <b>9.2</b>  | <b>Liiketoiminnan lopettaminen</b>                                | <b>682</b> |
| <b>9.3</b>  | <b>Liiketoiminnan siirtäminen</b>                                 | <b>683</b> |
| <b>9.4</b>  | <b>Purkamisen verokysymysten kartoittaminen</b>                   | <b>684</b> |
| <b>9.5</b>  | <b>Purkautuvan yhtiön verotus</b>                                 | <b>684</b> |
| 9.5.1       | Siirtyvän omaisuuden arvostaminen                                 | 685        |
| 9.5.1.1     | Taseessa olevan omaisuuden arvostaminen                           | 685        |
| 9.5.1.2     | Taseessa näkymättömän omaisuuden arvostaminen                     | 686        |
| 9.5.2       | Verovuosi                                                         | 692        |
| 9.5.2.1     | Ennakkojako                                                       | 692        |
| 9.5.3       | Varainsiirtoverotus                                               | 694        |
| <b>9.6</b>  | <b>Osakkeenomistajan verotus</b>                                  | <b>694</b> |
| 9.6.1       | Jako-osan saanti                                                  | 694        |
| 9.6.2       | Purkutulos                                                        | 695        |
| 9.6.2.1     | Luonnollinen henkilö ja kuolinpesä                                | 695        |
| 9.6.2.2     | Osakeyhtiö, osuuskunta, säästöpankki ja keskinäinen vakuutusyhtiö | 696        |
| 9.6.2.3     | Muu yhteisö ja henkilöyhtiöt                                      | 707        |
| 9.6.3       | Purkuvoitto                                                       | 708        |
| 9.6.4       | Purkutappio ja sen jaksottaminen                                  | 708        |
| 9.6.5       | Purkutulokseen vaikuttaminen                                      | 712        |
| <b>10</b>   | <b>EUROOPPAYHTIÖ JA -OSUUSKUNTA</b>                               | <b>715</b> |
| <b>10.1</b> | <b>Verotusasema</b>                                               | <b>715</b> |
| <b>10.2</b> | <b>Perustaminen</b>                                               | <b>715</b> |
| 10.2.1      | Perustaminen sulautumalla                                         | 716        |
| 10.2.2      | Julkisen osakeyhtiön muuttaminen eurooppayhtiöksi                 | 718        |
| 10.2.3      | Holdingeurooppayhtiön perustaminen                                | 720        |
| 10.2.4      | Eurooppayhtiön perustaminen                                       | 721        |
| 10.2.5      | Tytäreurooppayhtiön perustaminen                                  | 722        |
| <b>10.3</b> | <b>Osallisuus yritysjärjestelyissä</b>                            | <b>722</b> |
| <b>10.4</b> | <b>Sääntömääräisen kotipaikan siirtäminen</b>                     | <b>722</b> |
|             | <b>LÄHTEET</b>                                                    | <b>728</b> |
|             | <b>ASIAHAKEMISTO</b>                                              | <b>739</b> |
|             | <b>OIKEUSTAPAUSHAKEMISTO</b>                                      | <b>746</b> |

# LUKIJALLE

EU:n direktiiviin perustuvat yritysjärjestelysäännökset ovat olleet voimassa yli neljänneksivuosisadan. Tänä aikana säännöksiä on laajennettu, niiden soveltamisala on laajentunut ja niiden tulkinnassa otetaan entistä vahvemmin huomioon direktiivin sääntelyperusteet ja tavoitteet. Säännösten soveltamisalan rajoista ja kytkennöistä muihin verosäännöksiin nousee esiin jatkuvasti uudenlaisia tulkintakysymyksiä. Korkeimman hallinto-oikeuden ja hallinto-oikeuden päätöksiä ja keskusverolautakunnan ennakkoratkaisuja annetaan tasaiseen tahtiin.

Yritys- ja omistusrakenteet ovat jatkuvassa muutoksessa. Muutokset koskevat niin kansainvälistyneitä kuin kotimarkkinoilla toimivia yrityksiä. Muutostarpeet liittyvät sekä rakenteiden hajauttamisiin että yritysten yhdistämiin. Toimintavaihtoehtoja voi olla monia, ja monesti vaaditaan useita peräkkäisiä toimia tavoitteeseen pääsemiseksi.

Olen vuosikymmenien aikana ollut mukana suunnittelemassa ja avustamassa järjestelytoimien toteuttamista. Vaikka järjestelytoimet voidaan toteuttaa veroneutraalisti ja lykkäämällä verotus tulevaisuuteen, niiden toteuttaminen edellyttää verolainsäädännön ja laajan oikeuskäytännön hyvää tuntemusta. KHO:n ennakkopäätökset eivät kuitenkaan kata kaikkia mahdollisia tulkintaongelmia, joten lainsäädännön sisällön perusteellinen tutkiminen on usein tarpeen.

Kirjan tarkoituksena on selvittää ja systematisoida käytännönläheisesti ja ymmärrettävästi yritysjärjestelyjä sääteleviä säännöksiä. Tavoitteena on antaa selkeä ja perusteellinen kuva eri järjestelytoimien verotuksellisista edellytyksistä ja toteuttamisvaihtoehtojen ehdoista. Olen hyödyntänyt käytännön työssä saamiani kokemuksia. Vuosien varrella olen usein keskustellut kollegoiden ja viranomaisten kanssa monista tulkintakysymyksistä. Näiden keskustelujen oppeja olen pyrkinyt tuomaan kirjan sivuille.

Kiitos kuuluu myös kirjan kustantajalle Kauppakamarille ja erityisesti kustannustoimitaja Leena Viitalalle ansiokkaasta ja osaavasta työstä kirjan valmistumiseksi.

Nummelassa, elokuun 22. päivänä 2022

Markku Järvenoja